

Aziatische hoornaar

(*Vespa velutina*)

Foto: Père Igor

Bron: <https://commons.wikimedia.org/wiki>

De [Aziatische hoornaar](#) is een grotendeels zwarte wesp. Hij heeft een oranje gezicht en op zijn lijf een smalle, gele band vooraan en een brede, oranje band achteraan. De koningin is maximaal 3 cm groot, de werksters zijn tussen de 17 en 24 mm groot. De Aziatische hoornaar lijkt op de [inheemse hoornaar](#), maar is iets kleiner. Een herkenningsblad voor wespen en hun nesten staat [hier](#).

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2020: de Aziatische hoornaar heeft zich gevestigd in Frankrijk, België en het noorden van Spanje en wordt in steeds meer landen waargenomen. De verwachting is dat deze wesp zich kan vestigen in een groot deel van Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De Aziatische hoornaar eet honingbijen, andere vliesvleugeligen (alle bijen, mieren en hommels) en ook vliegen, vlinders en rupsen. Hierdoor neemt het aantal insecten af dat zorgt voor de bevruchting van planten. Het is nog onduidelijk hoe groot het effect hiervan is. Als de Aziatische hoornaar zich vestigt zijn populatieafnames van wilde bijen, inclusief wellicht hommels te verwachten. In natuurgebieden heeft de afname van bestuivers potentieel een negatief effect op de bestuiving van planten, en dus ook op de groei van beschermde plantensoorten.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Voor de mens is een steek van de Aziatische hoornaar vergelijkbaar met die van een gewone wesp, pijnlijk maar niet levensbedreigend (tenzij iemand allergisch is). Steken op gevoelige plekken en veel steken tegelijk kunnen wel gevaarlijk zijn.

Als de Aziatische hoornaar zich vestigt, kan economische schade ontstaan door schade aan bijenvolken vanwege bijensterfte en afnemende honingproductie.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en impact in Nederland

Stand van zaken in 2019: september 2017 is voor het eerst een nest waargenomen, in Zeeland. In 2018 is twee keer een nest gevonden, in Zeeland en Zuid-Holland. Ook in 2019 zijn er twee nesten waargenomen. Medio augustus 2020 zijn er op meerdere plekken Aziatische hoornaars gesignaleerd, waarvan de nesten worden opgespoord.

Effecten: zie onder 'Europa'.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

De Aziatische hoornaar staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Wat te doen?

Het melden van waarnemingen is van groot belang. Er zijn echter veel soorten die lijken op de Aziatische hoornaar, zoals de Europese hoornaar (*Vespa crabro*) of de hoornaarzwefvlieg (*Volucella zonaria*). Als u denkt een Aziatische hoornaar te zien, raadpleeg dan eerst het [identificatieblad Aziatische hoornaar](#). Meldingen kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

Aziatische hoornaars zijn niet agressief en zullen alleen steken als het voortbestaan van henzelf of hun nest bedreigd wordt. Verwijder nesten daarom niet zelf. Bij de bestrijding van nesten is het van belang om beschermende kleding te dragen.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen.

Meer info over de Aziatische hoornaar

Oorsprongsgebied

De Aziatische hoornaar in Frankrijk is de ondersoort *Vespa velutina nigrithorax*. Deze komt oorspronkelijk uit enkele gematigde streken van Azië: Kashmir (India), Bhutan en China. De Aziatische hoornaar is inheems in o.a. Bangladesh, Bhutan, China, India, Indonesië, Korea, Laos, Maleisië, Thailand en Vietnam.

Habitat

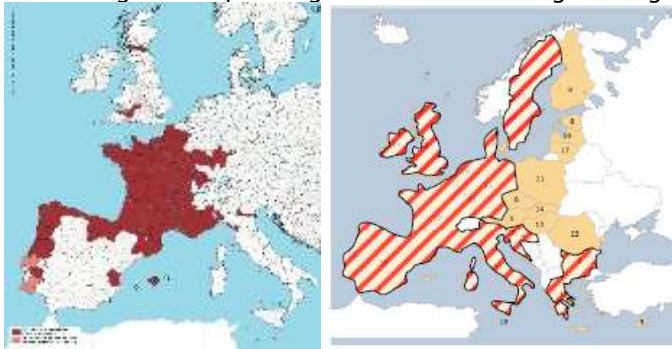
De Aziatische hoornaar kan in allerlei biotopen voorkomen. Vereisten zijn: bomen om in te nestelen en de aanwezigheid van veel, wat grotere insecten. In Frankrijk en Spanje komt de Aziatische hoornaar voor in zowel stedelijke en agrarische gebieden als in bosgebieden.

Introductieroute Europa

Introductie is mogelijk door natuurlijke verspreiding vanuit de populaties in België. Ook via de import van hout(producten) waarin een bevruchte koningin aanwezig is. Een Aziatische hoornaar in winterslaap kan minstens vier maanden overleven. Dit is lang genoeg om via een importroute in Europa te komen. Hout dat al behandeld wordt om boomziekten te bestrijden, vormt geen risico omdat de behandelmethoden ook de Aziatische hoornaar doden. Andere mogelijke introductieroutes zijn: import van goederen, fruit, snijbloemen en planten met grond.

Aanwezigheid in de EU

Afbeelding 1: verspreiding in 2017. Afbeelding 2: mogelijke vestiging

Introductieroute Nederland

De meest waarschijnlijke introductieroute is door natuurlijke verspreiding vanuit de populaties in België.

Aanwezigheid in Nederland

In 2017 is in Dreischor (Zeeland) en in 2018 is in de gemeente Sluis (Zeeland) en in Spijkenisse (Zuid-Holland) een nest gevonden en vernietigd. In 2019 zijn twee nesten aangetroffen en vernietigd, een voorjaarsnest in Raamsdonk (Noord-Brabant) en een nest in Vlaardingen (Zuid-Holland). Medio augustus 2020 zijn al enkele zogenaamde primaire nesten gevonden en vernietigd. Er zijn meerdere waarnemingen van Aziatische hoornaars, waarvan de nesten zullen worden opgespoord en vernietigd.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: september 2017.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De Aziatische hoornaar is in 2017 voor het eerst een nest waargenomen in Nederland. Dit is vernietigd. In Frankrijk is een gevestigde populatie, die waarschijnlijk afstamt van één koningin die in 2004 is meegereisd met geïmporteerde keramische bonsaipotten. In België zou een nest zijn gevonden in een container met elektronica. De Aziatische hoornaar breidt zijn verspreidingsgebied

snel uit vanuit Zuid-Frankrijk. Het was dan ook niet de vraag of, maar vooral wanneer deze soort ons land zou bereiken.

In Zuid-Frankrijk is de Aziatische hoornaar sinds de introductie bezig met een snelle opmars en in België wordt de soort sinds kort als gevestigd beschouwd. Het klimaat van de meeste Europese landen, inclusief Nederland, is geschikt voor deze soort. De Aziatische hoornaar heeft een groot aanpassingsvermogen. En een enkele bevruchte koningin is in staat een nieuwe kolonie te vormen.

Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

- [Europese risicobeoordeling](#)
- [Nederlands soortenregister](#)
- EU-factsheet
- [Cabi-datasheet Vespa velutina, 2019](#). Bezocht op 15-10-2019
- <https://www.vespavelutina.eu/en-us/vespa-velutina/Where-is-it>. Bezocht op 15-10-2019

Laatste update: 18-08-2020